

POSTANOWIENIE

25 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

na posiedzeniu niejawnym 25 września 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Wspólnoty Mieszkaniowej Nieruchomości „N.”
przy ul. [...] w Ł.
przeciwko A. spółce akcyjnej w C.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej A. spółki akcyjnej w C.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 19 grudnia 2023 r., I ACa 1773/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od A. spółki akcyjnej w C. na rzecz Wspólnoty Mieszkaniowej Nieruchomości „N.” przy ul. [...] w Ł. kwotę 2.700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego – wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia następnego po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu odpisu postanowienia do dnia zapłaty.**

[P.L.]

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego A. S.A. z w C. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 19 grudnia 2023 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. postanowienia SN: z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 15 kwietnia 2021 r., I CSK 43/21; z 25 sierpnia 2021 r., II CSK 216/21). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

W tym kontekście Sąd Najwyższy wskazuje, że skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia. Jego rozpoznanie nie ma charakteru postępowania w ramach trzeciej instancji. Służy realizacji konstytucyjnych i ustawowych zadań Sądu Najwyższego, wśród których pozostają przede wszystkim

nadzór nad działalnością sądów powszechnych i wojskowych w zakresie orzekania (art. 183 ust. 1 Konstytucji RP). Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. z 2024 r. poz. 622) jego obowiązki obejmują zapewnienie jednolitości orzecznictwa i rozstrzyganie zagadnień prawnych. Tym właśnie celom wypada podporządkować także rozstrzyganie skarg kasacyjnych.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tej przesłance oznacza, że – zgodnie z poglądem utrwalonym w judykaturze – skarżący musi przedstawić dokładny wywód, na czym – jego zdaniem – polega oczywista zasadność skargi w danej sprawie z przytoczeniem przepisów, których naruszenie ją spowodowało oraz argumentację wskazującą na to, dlaczego opisane naruszenie doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Innymi słowy, skoro przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest twierdzenie skarżącego, że skarga jest oczywiście uzasadniona, to powinien on w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia. Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. np. postanowienia SN: z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20; z 25 sierpnia 2021 r., II CSK 155/21).

Analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej nie pozwala przyjąć, aby była ona – w powyższym rozumieniu – oczywiście uzasadniona. W skardze kasacyjnej nie przedstawiono tak rozumianego uzasadnienia „oczywistości” skargi ani wyvodu prawnego w tym zakresie. Sąd Apelacyjny sporządził szczegółowe uzasadnienie, rozważył wszelkie, niezbędne okoliczności sprawy. Podniesiony w skardze kasacyjnej zarzut naruszenia prawa materialnego, w konfrontacji z treścią uzasadnienia Sądu drugiej instancji i przyjętego przez niego kierunku rozstrzygnięcia sprawy, świadczy o polemicznym charakterze stanowiska zaprezentowanego przez skarżącego. Brak akceptacji przez pozwanego zajętego przez Sąd odwoławczy stanowiska nie świadczy o tym,

że wniesiona skarga jest oczywiście uzasadniona.

Należy także zauważyć, że w ramach kontroli kasacyjnej Sąd Najwyższy nie kontroluje samej oceny dowodów, a jedynie jej legalność. Skarżący może bowiem zakwestionować sposób zebrania materiału dowodowego z naruszeniem przepisów regulujących postępowanie dowodowe; w takim wypadku obowiązkiem skarżącego jest przytoczenie tych przepisów i wyjaśnienie, jaki wpływ na treść rozstrzygnięcia to naruszenia miało. Zgodnie bowiem z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest bowiem związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 *in fine* k.p.c.).

Tymczasem podniesione przez skarżącego zarzuty oraz uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jednoznacznie wskazują, że pod pozorem zarzutów prawa materialnego pozwany w istocie neguje poczynione przez Sąd *meriti* ustalenia faktyczne, które stanowiły podstawę dla rozstrzygnięcia zaistniałego pomiędzy stronami sporu.

Z motywów zaskarżonego orzeczenia wynika bowiem w sposób niewątpliwy, że na podstawie umów cesji członkowie wspólnoty przenieśli na Wspólnotę Mieszkaniową „N.” roszczenia przysługujące im w stosunku do pozwanego, a wynikające z umów sprzedaży lokali. Członkowie upoważnili Wspólnotę do podjęcia względem spółki wszelkich działań prawnych zmierzających do usunięcia wad fizycznych części wspólnych nieruchomości, w tym dochodzenia roszczeń z tytułu rękojmi za wady fizyczne rzeczy sprzedanej.

Jak ponadto wyjaśnił Sąd Apelacyjny, przeprowadzone dowody z pisemnych zeznań świadków – członków powódki potwierdzają zawarcie przez nich w 2012 r. umów cesji wierzytelności odszkodowawczych związanych z wadami części wspólnych nieruchomości. Na podstawie zebranego materiału dowodowego nie ma zatem podstaw do uznania, że powodowa Wspólnota wystąpiła z pozwem bez uzyskania stosownego uprawnienia od jej członków.

Tak więc wszelkie zarzuty w skardze kasacyjnej dotyczące – również pod pozorem naruszenia prawa materialnego – oceny materiału dowodowego nie miały jakichkolwiek podstaw prawnych i nie mogły stanowić o oczywistej jej zasadności, a

tak naprawdę na tym została w przeważającej części oparta skarga kasacyjna.

Ponadto zauważenia wymaga, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, iż z art. 510 § 2 k.c. wynika zasada kauzalności materialnej samoistnej umowy przelewu wierzytelności. Przepis ten przewiduje, że prawną przyczyną przelewu wierzytelności jest wykonanie istniejącego już między stronami zobowiązania (*causa solvendi*), a ważność umowy przelewu zależy od istnienia tego zobowiązania (zob. np. wyrok SN z 17 listopada 2006 r., V CSK 253/06, OSNC 2007, nr 9, poz. 141). Ważność samoistnej umowy przelewu zależy zatem od istnienia ważnego zobowiązania do zawarcia tej umowy. Kauza odzwierciedla istotę gospodarczą czynności prawnej stron. Kodeks cywilny nie wprowadził wymogu wskazywania w umowie przeniesienia wierzytelności zobowiązania, w wykonaniu którego dochodzi do przelewu, co oznacza – mimo materialnej kauzalności – formalnie oderwany charakter samoistnej umowy przelewu. Cedent i cesjonariusz w ramach łączącego ich stosunku prawnego zobowiązani są uzgodnić kauzę w sposób wyraźny bądź dorozumiany, ale nie muszą jej ujawniać na zewnątrz, zwłaszcza dłużnikowi. Cesja ma charakter nabycia pochodnego i nie wymaga zgody dłużnika. Poza tym w sprawie o spełnienie świadczenia z tytułu wierzytelności objętej przelewem dłużnik może stawiać zarzuty dotyczące stosunku wewnętrznego między cedentem a cesjonariuszem, w tym kwestionować istnienie i prawidłowość kauzy (zob. wyrok SN z 19 lutego 1998 r., II CKN 387/97, OSNC 1998, nr 10, poz. 162). Brak lub wadliwość *causae cessionis* powoduje, że cesjonariusz nie nabywa wierzytelności (zob. np. wyrok SN z 6 kwietnia 2016 r., IV CSK 403/15).

Zatem ma rację skarżący, o ile podnosi, że umowa przelewu wierzytelności ma charakter kazualny, co skutkuje obowiązkiem zawarcia w niej nie tylko samego oświadczenia o przeniesieniu wierzytelności, ale także wykazania istnienia podstawy prawnej rozporządzenia (*causa*). Niemniej jednak problematyka ta była przedmiotem rozważań Sądu Apelacyjnego, który nie dopatrył się, aby przedłożone przez powoda umowy cesji były nieprawidłowe, czy też niezgodne z wymogami zawartymi w kodeksie cywilnym. Wniosek taki wynika także z analizy „umów cesji praw i roszczeń” przedłożonych przez powódkę. Całokształt materiału

dowodowego daje asumpt do uznania, że umowy te posiadają podstawę prawną przeniesienia wierzytelności, zaś pozwany nie przedstawił dowodu przeciwnego.

Z powyższych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 99 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., z uwzględnieniem § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1935 ze zm.).

(M.M.)

[ms]